

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Forretning: Forer Sparekasseb. Ridder
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Avertissementsprisen er pr. Petitlinie
for Inserater paa Forsiden 15 Øre.
Almindelige Annoncer 1. Gang 10 Øre
efterfølgende Gange 5 Øre.

Nr. 104

Fredag den 1. Oktober 1915

3die Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

trykkes i et Antal af mindst 1600 Exmpl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Ølsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

oplæger gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Lejningsmeddelelser,
Aflysninger, Auktioner etc.

Bornholms Ugeblad

Fredag, kan bestilles paa alle
samt paa Bladets Kontor og
Kvartalet.

—0—

I „Vort Land“ skrives af A. M.
følgende:

„Der er saa mange tavse Hjem,
hvor hver har nok i sit. Familiens
Medlemmer har saa lidt at sige
hverandre, samles man endelig i en
ledig Stund, læser Husets Herre,
medens Fruen sidder bøjet over et
Haandarbejde, der tager alle hendes
Tanker.

Det mærkelige er, at saadanne
Mennesker kan udfolde den største
Livlighed ude; de kan være Sjælen,
Midtpunktet, i et Selskab, men hjem-
me blandt deres Børn er de tavse,
indesluttede og uden Interesser.

Et tavs Hjem er et sørgeligt Sted
for Børnene og de unge, at vokse
op i, Følgen bliver, at de vil fly det,
saa snart det er dem muligt. Og
dog er Børn saa modtagelige for
nye Tanker og Ideer; de vil af For-
ældrenes Mund hurtig og med Glæde
lære Ting, som gennem Bogen vilde
synes dem et kedeligt og uoverkom-
meligt Arbejde.

Samtalen i Hjemmet er sikkert
et væsentligt Led i Opdragelsen,
thi der er stor Sandsynlighed for,
at de Børn, der daglig hører intel-
ligent Samtale, vil vokse op til in-
telligente Mennesker.

En ung Mand sagde en Gang:
— Jeg forudsier, at vi til sidst
helt hører op med at tale hjemme;
det indskrænker sig allerede nu om-
krent til „Tak for Mad“ og „Velbe-
komme“.

De Mennesker, der i en selskabelig
Kreds lader Aand og Vid spille
som et glimrende Fyrværkeri og læg-
ger et sandt Samtaletalent for Dagen,
burde spare lidt af det til Hjemmets
nærmeste Kreds.

Ordet er frit!

Vi gør vore mange Læsere i By, og
paa Land opmærksom paa, at enhver kan
få oplaget Artikler og Indlæg om Emner
af almen Interesse i „Nord-Bornholms
Ugeblad“.

Betingelsen er kun, at det skrevne er
holdt i en sømmelig Form og indenfor
rimelige Grænser, samt at Indsendere — til
Underretning for Redaktionen — opgiver
Navn og Adresse. Ligeledes modtager
Redaktionen gerne Meddelelser om saa-
danne Ting og Forhold, som egner sig
til Behandling i Bladets Spalter.

Dette gælder både Byen og Landet,
og det er en selvfølge, at Redaktionen
altid vil iagttage den strengeste Diskre-
tion med Hensyn til sine Kilder.

Allinge-Sandvig Gasværk.

Af Gasværksbestyrer Rofoed, Allinge.

—0—

III.

Stigningen i Gasproduktionen

har siden Værket kom i Drift været

følgende:

1911—12 (9 Maaneder)	81304 m ³
1012—13	146540 m ³
1913—14	175600 m ³
1914—15	162196 m ³

Naar der er Tilbagegang i sidste
Regnskabsaar, da skyldes det jo
Uelukkende Krigen.

I August—September 1913 havde
vi en Produktion af 32,388 m³ og
de samme Maaneder 1914 en Pro-
duktion af 26,860 m³, altsaa en Til-
bagegang i de to Maaneder af —
5528 m³, som jo væsentligt skyldes
den afbrudte Turiststrøm. Hotellerne
ellers i de Maaneder gode Kun-
der, da de under normale Forhold

skud, tillige kan sælge deres Pro-
dukter billigt; men i Øjeblikket er
der mange, som er 10 og 20 pCt.
højere end Gasprisen her i Kom-
munen.

Mange har jo — særlig til at be-
gynde med — været ængstelige for
at benytte Gassen til Belysning;
men nogen stor Fare er der jo dog
alligevel ikke forbunden dermed.
Ledningerne skal naturligvis være
tætte, og det er kun en simpel For-
holdsregel, som intet fornuftigt Men-
neske forsømmer, at efterse om Ha-
nerne ere rigtig lukkede.

Saa vel til Kognition som til Belys-
ning er Gas en stor Behagelighed,
og med Hensyn til Prisen i For-
hold til Petroleum og Kul, da er
der Beviser for, at Gassen kan kon-
kurrere, naar blot der bliver øko-
nomiseret med den paa rette Maade.
Man maa selvfølgelig sørge for at
have et ordentligt Gasapparat, og
Lamperne skal være saaledes ind-
regulerede, at de lyser og ikke øser.
Megen Urenhed vil derved være
undgået, som Gassen forresten
mange Gange uforskyldt bærer An-
svaret for.

Der er i de senere Aar særlig fra
tysk Side — Tyskerne er som be-
kendt et Foregangsfolk paa Gasud-
viklingens Omraade, saavel som paa
saa mange andre Omraader — fore-
taget mange videnskabelige Forsøg

bruger megen Belysningsgas, saa
det var jo ønskeligt, om det snart
maatte bedre sig.

Det gælder jo om at faa Forbru-
get saa stort som muligt, desto
mindre bliver Svindet procentvis og
desto bedre bliver Værkets økono-
miske Forhold.

Med Hensyn til Gasforbrug pr.
Individ, da slaar vi endnu langt til-
bage for andre Byer. Forbruget er
kun ca. 57 m³ pr. Indbygger; vi
skulde mindst op til 90 m³ pr. Ind-
bygger. Gaspriserne her har jo før
været ret høj i Sammenligning med
store Byer, men i Forhold til min-
dre Byer er Forskellen ikke ret stor.

Prisen paa Gas og Koks afhænger
væsentligst af de forskellige Vær-
kers økonomiske Forhold. Blandt
de Værker, som har været drevet
henimod en Snæs Aar eller mere,
er der jo mange, der har faaet de-
res Anlægs kapital saa langt ned-
skrevet, at de, foruden at give Over-

til Gas og sende den gennem Rør-
ledninger ind til Byerne, hvor den
saa skulde udnyttes til Oplysning
og Opvarmning af Hjemmene, Fa-
briksdrift etc.

I hygiejnisk Henseende vilde det
jo ogsaa være et stort Fremskridt;
men det er jo et Problem, som ikke
lader sig realisere herhjemme.

Men kunde der naas hen til un-
der normale Forhold at faa Gaspr-
iserne nedsatte, vilde mange af dem,
som nu holder sig tilbage for at
bruge Gas, da de mener den er for
dyr, ogsaa blive delagtige i det Gode,
der er ved at benytte Gas.

For Gedeholdere.

—0—

Nu, henimod Efteraaret, da Ge-
derne snart skal tages paa Stald, er
der forskellige Ting at iagttage.

Bedækningsstiden kommer. Man
har at sørge for en god Buk, der
ikke er i nær Slægt med Gederne.
Det er fornuftigt at skifte Buk, hvert
Aar, med mindre der er to Bukke
paa Egnen, saaledes at Indavl kan
forebygges. Enhver Gedeholder maa
endelig være opmærksom i denne
Retning. Det gælder dog om at
faa et godt og levedygtigt Alkom.

Foderbeholdningen til Vinterbrug
skal være i Orden. Her gælder det
navnlig om at have fornøden Be-
holdning af godt, fint Hø samt Rod-
frugter. Korn og andet Kraftfoder
kan man bedre forskafe sig til en-
hver Tid, hvis man ikke selv kan
producere det. Alt Foder skal op-
bevares saaledes, at det ikke tager
Skade. En lille Beholdning af Kv-
iste, Bark og tørret Løv bør have
til Vinterfoderet.

Gedens Stald skal være i Orden.
Den skal være lun, lys og tør og
helst have Vinduet saaledes, at So-
len kan skinne ind. Trækvind maa
Geden forskaafes for, og den maa
helst gaa løs i sit Rum.

Lad nu ikke Geden gaa ude og
fryse i Efteraarsdagene. Den taaler
det ikke, og Mælkeydelsen forsvin-
der maaske ganske. En anden Sag
er det at Geden har godt af at græse
ude et Par Timer midt paa Dagen,
naar blot Vejret er godt.

Han troede, det var Hoepse.

—0—

En engelsk Officer fortæller: Da
en Afdeling Soldater skulde sendes
i Ilden, udvalgte først nogle Mænd,
der skulde bryde et Gærde paa Re-
gimentets Vej.

Den kolbligste og modigste af
de udvalgte var en ung Soldat, der
aldrig før havde været i Ilden. Da
han begyndte at bearbejde Gærdet,
troede han, at han var kommet til
at ødelægge en Hvepserede, thi
rundt om sig hørte han Hvepsene
surre. Trods de rasende Insekter
fortsatte han dog Nedrivningen, og

da han var færdig med denne, slut-
tede han sig til Afdelingen uden at
være bleven stukket.

Nogle Dage senere overraskedes
han ved at høre, at han var blevet
forfremmet.

— Min Ven sagde hans Oberst.
Jeg saa Dem i Lag med Gærdet.
De veg ikke fra Deres Post, trods
den tætte Kugleregn, men opførte
Dem som en Helt.

— Hvad, raabte han, var det Kug-
ler, jeg troede, det var Hvepse.

Omgangen med andre Mennesker.

—0—

Lejligheden til at vise Menneskene
store Tjenester forekommer ikke hyp-
pigt, derimod kan man, for hvert
Skridt man gaar, finde Lejlighed til
at gøre en eller anden en lille Glæde,
selv om det kun er et venlig Hils-
sen, der som en Solstraale kan op-
lyse mangelens ensom og glædesløs
Tilværelse. Man burde aldrig be-
gynde nogen Dag i sit Liv uden at
foresætte sig at benytte enhver saa-
dan Lejlighed. Denne Slags Ven-
lighed er forøvrigt noget, man kan
vænne sig til, men som mange Men-
nesker, der dog ellers har et venligt
Sindelag, til deres store Skade mang-
ler.

Nogle, ellers ganske elskværdige
Mennesker, har den Vane altid at
skulde irettesætte og modsige, selv
naar de i Grunden er enige med
den, de taler med. Man behøver
ikke altid at sige imod, ikke en Gang
naar de har Uret. Ofte er Tavshed
langt virksommere, og den gør ikke
bitter.

Om vor Næste skal vi tale saa
lidt som muligt, thi vi begynder med
hans gode Sider og ender i Reglen
med de daarlige. Vor Næste er som
et skørt Glas, der let springer, naar
man for ofte tager det i Haand.

Det er en stor Kunst at kunne
sige imod paa en venlig Maade.
Dertil hører bl. a., at man angiver
sine Grunde. Alle Mennesker ser
nemlig i en saadan Appel til deres
Forstand et Bevis paa Agtelse, som
gør dem godt og ofte endogsaa for-
soner dem med det negative Resul-
tat.

I alle ligegyldige Ting, som jo
forekommer i Massevis, bør man al-
tid føje sig efter andre, det gør Li-
vel lettere at leve, og man skaffer
sig gode Venner uden stor Besvær.

Moderkærlighed.

—0—

Der er skrevet, sunget og talt
saa meget om Moderkærligheden,
og det er jo ikke saa underligt, for
den er det største, reneste og smuk-
keste paa Jorden, den giver alt og
fordrer saa lidt for sig selv. Og
dog er der Mødre, i hvis Kærlighed
til Børnene der blander sig en god
Del Egoisme. Der var en Moder,

der vaagede med Argusøjne over, at hendes tre Døtre ikke gjorde Bekendtskaber, der kunne føre til Ægteskab. Hun kunde ikke tænke sig Hjemmet uden de tre og tænkte sikkert aldrig paa, at naar hun engang var død og borte, stod Døtrene som gamle Piger tilbage, ude af Stand til at tage en Kamp op for Tilværelsen, da Moderens blinde Kærlighed altid havde ryddet hver en Sten bort af deres Vej.

Man kan ogsaa undertiden træffe paa en Moder, der fra første Begyndelse modtager sin Svigerdatter med Mistillid, hun finder ikke hende — og vilde for Resten aldrig finde nogen — værdig til at eje Sønnens Kærlighed. Hvorfor? Fordi hun ved, at nu er det Tidspunkt kommet, hvor hun maa dele Sønnens Kærlighed med en anden, og det taaler hendes Moderherte ikke; i begge de nævnte Tilfælde er Moderkærligheden ikke helt ægte, der er gaaet Egoisme i den.

Man har en fransk Sang „Moderhertet“, der ogsaa foreligger paa Dansk, men i en daarlig Oversættelse. Det er om en ung Mand, der elsker en smuk, men grusom Kvinde. Hun siger til ham: Dræb din Moder og bring mig hendes Hjerter, saa vil jeg tro paa din Kærlighed og bønne dig. Han dræbte sin Moder, tog hendes Hjerter og ilede til den Elskede for at give hende det; men paa Vejen snublede han og faldt, da hørte han med Forfærdelse det blødende Moderherte hviske: „Stødte du dig, min stakkels Dreng?“ Saaledes symboliseres Moderkærligheden i den franske Sang, ægte, uselvsk som den er i al sin Storhed.

Fra de gode gamle Dage.

—o—

— Man maa ikke fløjte paa Søen, thi saa kalder man paa Vinden, siger Skippere. og de tilføjer, at det er godt at fløjte lidt for at faa Vind; men hvis det er Storm, maa man ikke fløjte.

Til Søs maa der ikke strikkes, hedder det i Sømandskredse, da saa Vinden bindes.

Søfolk holder ikke af at have Lig om Bord, da de saa faar Storm.

Hvor man om Aftenen ser den første Stjerne komme frem, fra dette Hjørne vil Vinden komme.

Gamle Folk forsikrer at Vind kan fremkaldes ved at kaste en Kost i Kakkellovnen.

— Naar Solen straalør i Vest, faar vi i Morgen Blæst! siger et gammelt Ord.

Meget almindelig er følgende lagttagelse: Naar Hønen kagler stærkt, eller Katten kradsør paa Træ, eller naar Hundene æder Græs faar vi Blæst.

Naar der viser sig fremmede Sole paa Himlen, faar vi Blæst.

— Det varsler om Storm, siger gamle Folk, naar det knager og smækker i gamle Egetræsmøbler.

I samme Retning, som vi ser Mælkevejen vise om Aftenen, vil ogsaa Vinden komme til at blæse næste Dag; det slaar aldrig fejl, siger de gamle.

Vi kan somme Tider om Aftenen se, at Ilden brænder udenfor Vinduerne (Genskin, fra Kakkellovnen), det siger os, at vi næste Dag faar Stormvejr.

Mange Stjerner og smaa, har vi ikke Søndén, saakan vi ham faa;

faa Stjerner og brede, har vi ikke Norden, saa er han til rede.

Dette gamle Vers varsler henholdsvis Søndén- og Nordenvind; faa Stjerner og brede skal naturligvis forstaaes som faa og store Stjerner paa Himlen.

Naar Solen er lige ved at gaa ned, staar der undertiden en rød Stribe fra den. Mange gamle Folk har gjort den lagttagelse, at det betyder Blæst næste Dag.

Naar Solen trækker Vand eller drikker, faar vi snart Regn og Uvejr.

Naar Solen gaar ned i en Sky-banke, faar vi Vestenvind.

Det hedder sig ogsaa i et gammelt Rim: Naar Solen gaar ned i Sæk (i Skyer) staar den op i Bæk (i Regn)

Naar man rager Gløderne om Aftenen, og disse udsender mange Gnister, med stærk Knitren, faar vi Storm.

Kartoffelhøsten

er nu i fuld Gang og tegner til at give et godt Udbytte hele Landet over. Det med Kartoffler dyrkede Areal er i indeværende Høstaaar blevet yderligere forøget med ca. 5000 Hektarer. Udbyttet vil derfor sikkert blive mindst lige saa stort, som det var i 1913, da vi havde den største Kartoffelhøst, vi nogensinde har haft, nemlig 10,7 Mill. Tønder.

Hvad Kvaliteten angaar, bliver denne antagelig ogsaa god. Ganske vist har Kartoffelskimmelen for ca. 3 Uger siden mange Steder taget Biadene af Toppene, fordi de fleste Dyrkere har undladt at sprøjte deres Marker med Bordeauxvædske. Kartofflerne er derved blevne standsede noget i Væksten. Men med de nu herskende Vejrforhold er der dog ikke Grund til at vente andet end en gennemgaaende god Kvalitet. Kun hvis det skulde falde ind med Regn hver Dag, er der Fare for, at Kvaliteten kan blive mindre god.

Af de 10,7 Mill. Tønder, som man altsaa anslaaer dette Aars Høstudbytte til, vil de 2,5 Mill. Tdr. blive anvendt som Spisekartofler og 1,5 Mill. Tdr. som Læggekartofler. Resten skal saa anvendes til Opfodring.

Kartoflerne maa jo i Aar hovedsagelig betragtes som en Foderafgrøde. Der er jo ogsaa udstedt Eksportforbud mod den som mod andre Foderstoffer. Tysklands Kartoffeludbytte anslaaes til ca. 60 Mill., hvilket er langt mere end det nogensinde tidligere har været, og da ikke noget andet evropæisk Land mangler Spisekartofler, er det næppe sandsynligt, at Andragender om Dispensation fra Forbudet vil blive bevilgede, thi Kartofflerne skulde i saa Fald i Udlandet blot under en eller anden Form anvendes som Foder.

Kartofflen bliver derfor iaar et billigt Næringsmiddel for saavel Mennesker som Dyr. Prisen noteredes sidste Uge fra Landet til 4 a 4½ Kr. pr. Td.

Da Foderstofferne ogsaa stadig falder i Pris, maa det vel være en af de vægtigste Grunde til, at den med saa stor Begejstring omtalte Oldenindsamling pludselig forstummede. Thi selv Svinene kan ikke konsumere sliq Overflod.

Mon det passer endnn, hvad Digteren sang:

Danmark er et lidet fattigt Land.

Den Rolle Kartofflen er kommet til at spille i den nuværende Samfundshusholdning er saa stor, at vi fristes til at genopfriske lidt af dens Historie, der jo er af forholdsvis ny Dato.

Hvornaar Kartofflen første Gang er ført til Evropa vides ikke med Sikkerhed. Det angives almindelig, at den engelske Admiral Walter Raleigh indførte den til England 1584 fra Virginien, hvortil Spanierne rimeligvis havde indført den fra Sydamerika.

Først langt senere synes den at

være kommen til Danmark, vistnok første Gang med de franske Flygtninge Huguenotterne, der 1719 fik Tilladelse til at nedsætte sig i Fredericia, men blev først almindeligere udbredt og dyrket 1750—66, i hvilket sidste Aar Præsten Trojel udgav en praktisk Kartoffeldyrkning, som blev gratis uddelt i Danmark, Norge og paa Island, og som gjorde megen Nytte for Avlen.

I Danmark er det først i Løbet af det 19. Aarhundrede, at Kartofflen er bleven almindelig bekendt som Menneskeføde. Endnu i 1860 anvendtes den knn i ringe Udstrækning som Foder og næsten slet ikke i industrielt Øjemed, skønt navnlig Jyllands udsøgte Sandarealer frembyder særlig gode Betingelser for dens Dyrkning.

Da Kartoffeldyrknerne første Gang kom ud paa Alheden, var der en grøn Høj, som de sætte sig paa og græd, for der var hverken Bygning eller nogen Ting, fortæller en gammel Kone i Ørum: den Høj var den eneste grønne Plet, der var. Folk i Omegnen fik af Myndighederne Ordre til at levere Nybyggerne Fodring til deres Kreaturer, for at de ikke skulde dø af Sult.

Heraf opstod den første Kartoffelkoloni, som kaldtes Grønhøj.

En Smed i Formyre var den første, der dyrkede Kartoffler paa Egnen, fortæller vedkommende gamle Kone. Han fik Sættekartofler af Tyskerne paa Alheden, og de lærte ham, hvordan han skulde passe dem. Saa lærte Folk af ham igen, for igen vidste jo, hvordan de skulde bære sig ad.

— En af Kartoffeltyskerne, der hed Klavs, kom kørende omkring med en Tyr og havde to Skæpper Kartoffler i Vognen. Han lossede et Sted i en Gaard om Natten, og der gav han hver af Folkene en Kartoffel og saa en i Købet. Det blev tolv ialt, og saa rejste han igen, da han havde sagt dem, hvordan de skulde bære sig ad. De kaldte Kartofflerne „Klavs's Æbler“ og salte hver en og Algrøden spiste de ingen af, men blev ved at sætte, og saa havde de snart en stor Kartoffelmærk.

En anden gammel Kone fra Letbæk Mølle fortæller: Hjemme havde vi i Førstningen nogle Kartoffler i en Stumphose liggende i Bunden af en Seng. Flere havde vi ikke til at sætte og ingen til Brug, og det varede noget, inden vi fik saa mange, at vi kunde faa noget at spise. Men Moder sagde da til os, da vi begyndte at faa nogle: Bid af æ Brød til!

Niels Tranbjerg, Tirstrup fortæller: I Førstningen avlede de ikke flere Kartoffler her paa Egnen, end at de hvert Sted kunne gemme dem Vinteren over i et gammelt Hoseskaft, og de laa i Sengens Forende for ikke at fryse.

Rasmus Nielsen fra Vinkel har fortalt et Træk fra hans Barndom, der viser, hvor lidt Kendskab en Kvinde af Landbostanden kunde have til Kartoffeldyrkning. Han fortæller: Min Moder skulde hyppe Kartoffler en Dag, min Fader skulde til By. Men det var hun ikke kendt med. Hun hyppede en stor rund Kule op om hver Top, saa der blev hverken Rod eller Top.

Fra Uge til Uge

—o—

Denne Uge har været rig paa Begivenheder, saavel ude som hjemme. Fra de evigt urolige Balkanstater proklameredes den væbnede Neutralitet, efter at Bulgarien havde indkaldt sine Reserver som Svar paa de tyske Troppeansamlinger.

Der tegnedes over 12 Mill. Mark paa det nye tyske Krigsloan.

De Allerede gaar over til Angreb

fra Nordsøen til Vogeserne, gennembyder under en Regn af Granater de tyske Stillinger og erobrer en Række Skyttegrave i Champagne og La Bassée.

De tyske Tmristdampere „Hertha“ og „Odin“ nedlægger et nyt Minefelt syd for Dragør, for at hindre eng. Undervandsbaades Adgang til Østersøen. Rønneskonnerter Veset løber paa 2 af Minerne og synker.

Selskabet af 66 drofter en Passagerule over Ystad.

Paven ønsker alm. Vaabenhvile Allehelgensdag.

Smørret stiger i Pris og Margarine bliver billigere.

Københavns Politi og Soldater gennemstrejfer Fælledparken, for at finde en lille Pige. Først Tredjedagen efter findes hun af nogle forbi-spaderende.

Allinge Havn.

Skonnert Berggren indkom sidst paa Ugen med Stykgods, er paany afsejlet med hugne Sten og Raablokke. Sk. Frederikke af Nexø er indkommet fra Svaneke i Ballast og laster Brosten.

„Hammershus“ var i Søndags for første Gang i Havnen efter Uddybningen. — Gensynet fejredes med fagre Ord og Champagne.

Saabye & Lerches Havnepram har i den sidste Tid været benyttet til at optage det tilbageblevne Ler fra Dæmningen; dette sejles syd paa, hvor det overgives til Havets Viderebehandling.

Stenkisternes Ophugning er overdraget Snekker Anker i Entrepriser.

Allinge Kirkenyt i September

Døbte: 5.: Malermester Peter Valdemar Hansens Datter Lilly Reistrup Hansen. 12.: Murersvend Martin Klausens Datter Kirsten Oliva Klausen. Møbelsnedker Morten Johannes Julius Mortensens Datter Erna Mortensen. Arbejdsmand Lars Peter Olsens Søn Charly Lorents Timand Olsen af Sandvig. 19.: Arbejdsmand Aksel Vilhelm Henriksens Søn Ingvar Aksel Henriksen af Allinge-Sandvig Landdistrikt. 26.: Tømmersvend Peter Andreas Larsens Søn Edvard Christian Beyer Larsen af Sandvig.

Fremstilling: 12.: Teglværksarbejder Karl Kristian Andreas Drejers Døtre Gerda og Mary Drejer.

Begravede: 28.: Enkefru Karen Maria Dorteia Holm f. Hansen, 81 Aar gl.

Olsker Kirkenyt i September

Døbte: 19.: Fisker Emil Hansinius Larsens Datter Dora Lucie Larsen af Tejn. Ugilt Thora Nielsine Markers Søn Karl Peter Volmann Marker af Olsker. Husmand Hans Andreas Laurits Peter Kjæmpes Datter Karen Kristine Kjæmpa af Olsker. 26.: Arbejdsmand Bengt Bengtsens Søn Svend Johan Bengtsen af Olsker.

Konfirmerede: 8 Drenge, 5 Piger.

Begravede: 11.: Enkemand fhv. Gaardejer Mogens Peter Mogensén af Tejn, 87 Aar gl. 19.: Gaardejer Carl Christian Emil Lunds dødfødte Barn, Bjerregaard i Olsker. 26.: Smed Jespersens Datter Karen Helene Elenora Jespersen, 12 Aar gl.

Gudstjenester og Møder.

—o—

Søndag d. 3. Oktober
Allinge K. Kl. 9½. Konfirmation.
Ols Kirke Kl. 2. Messefaldsgudstjeneste.

Kl. 3 Elterm, taler H. Dam i Bethel og Kl. 6 i Tejn Missionshus.
Mandag Kl. 10. Altergang i Allinge Kirke.

Torsdag den 7. Kl. 8 Blaa Korsmøde i Allinge Menighedshjem.
Evang. luth. Missionsforening Møde Søndag Kl. 9½. O West.

Onsdag og Torsdag Kl. 8.
Aug. Nielsen.
Rutsker Missionshus Møde Søndag Kl. 9½. J Kofoed.

Tirsdag Kl. 7. Aug. Nielsen.

All.-S. Foredragforening

Forfatteren Aage Meyer Benedictsen holder Foredrag paa Teknisk Skole i Allinge Søndag d. 3. Oktober Kl. 8 om Rusland, Folk og Stat, illustreret ved Lysbilleder. Medlemmer frit. Ikke-Medl. 35 Øre.

Teknisk Skole

ALLINGE.

Indskrivning af Elever til Teknisk Skole i Vinterhalvaaret finder Sted paa Skolen førstkommande Mandag den 4. Okt. Kl. 7 Aften.

Bestyrelsen

Nye stærke Enokurve.

do. do. Kartoffelgrebe.

do. do. Roegrebe.

sælges meget billigt.

Nordlandets Handelshus.

Nysaltet Bornh. Spegesild

i Tønder med 35 Ol i Fjerdingen med 8 a 10 Ol, anbefales til billigste Pris pr. Kontant.

I.B.L. Lærser

Harald Petersen

De rigtig gode

Yorkshire Dampkul

til Damptræskværkerne ere nu paa Lager og sælges renharpede.

Nordlandets Handelshus.

Efteraars- & Vinter-Konfektion

i meget stor Udvalg og højmoderne fikse Faconer

for Damer, Konfirmander og Børn.

Da en stor Del af Udvalget er Rejseprøver, der er indkøbt med en større Rabat, er Salgspriserne smaa.

Allinge i September.

G.R. OLSEN,

Messens Ene-Udsalg.

Telefon Nr. 100.

Den bedste Petroleum til Lamperne

Water White

sælges i Halvtønder og 40 Liters Dunke til den laveste Pris efter Vægt. Tønder og Dunke kan lånes.

Nordlandets Handelshus.

Pressegarn

haves paa Lager og sælges til billigste Priser.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Ekstra Kvalitet Spegesild.

Størrelse, som bornholmske, Tønderne absolut velpakkede lagvis med ca. 37 Ole, sælges allerbilligst. — Til mindre Kvanta-beder vi Kunderne om at medbringe Fjeldinger til Nedlægning. Prisen paa Sild bliver sikkert højere.

Nordlandets Handelshus.

OLSKER.

Formue- og Indkomstskat til Staten for 1. Halvaar 1915-16 er forfalden til Betaling og modtages hver Fredag Eftermiddag paa Brøddegaaard i Olsker, hvilket herved bekendtgøres.

Sogneraadet.

Allinge Biograf.

Lørdag Kl. 8. Søndag 7 og 8.

Af Elskovs Naade.

Ny enestaaende smuk og virkningsfuld dansk Kunstfilm i 4 Akter af Albert Warner. Opt. af Nordisk Filmskompagni.

I Hovedrollerne: Fru Betty Nansen og Hr. Adam Poulsen.

Entre: Voksne 25 Øre, Børn 10 Øre. + Skat.

Rø Kirkegaard.

Alle, der paa Rø Kirkegaard har Gravsteder, der ikke er vedligeholdte, herved om at betale den 1ste Nov.

Al Jagt

forbydes paa Hullegaards Jorder i Olsker.

Al Jagt forbudt

paa Hammersholms samt Wilh. Jensens, Emil Andersen, Ole Svendsens og Georg Holms Jorder i Sandvig Vang.

Strejfende Hunde bliver nedskudt.

Allinge-Sandvig Jagtforening.

En god Landejendom

paa 10-30 Tdr. Land søges. Tilbud med Oplysning om Prioritetsforhold og Størrelse samt Udbetaling bedes sendt til Nordbornholms Ugeblad under Billet mrkt. „Landejendom“.

Karloffel- og Roeraspere

til Priser fra 9 til 12½ Kr. Raspeplader til Erstatning i alle Størrelser.

Nordlandets Handelshus.

Ligkister

i alle Størrelser, baade sorte og egetræsmaalede, haves paa Lager samt Ligtøj leveres.

S. E. MUNCH, ved Tein St.

Husk MARO

Storm-, Stald & Haandlygte
Pris 2.75 Øre.

Ekstra god til Fiskeribrug. Forsendes overalt.

M. C Funch, Allinge.

Nyrøgede Makrel.

Nyrøgede Aal.

Ferske Makrel

Hjemkommer hver Torsdag Eftermiddag.

I. B. Larsen.

Jagtaflysning.

Al Jagt, Nodde- og Bærplukning er strengt forbudt paa

Kaggaards Grund i Rutsker.

Al Jagt

er strengt forbudt paa nedennævnte Jorder:

Jens Jensen, Chr. Hansen, syd for Allinge, Herman Funch, N. Ridder, P. Kure, Jul. Hammer, Alfred Jensen, samt Nordre Kirkebogaard, Olsker.

Strandjagt paa de til Havet grænsende Lodder er forbudt.

Den jagtherettigede.

Friskskudte

Agerhøns & Harer

købes.

I. B. Larsen.

Allinge.

Tørv.

Ved Lundegaard er ca. 100 Tdr. Tørv til Salgs. Man bedes henvende sig til

R. Jensen, Rovang.

Grundet paa Bortrejse er 1 Sofa og 4 Stole (grøn Plyds) straks billigt til Salg. Henvend. samme Sted.

Lad Dem fotografere nu!

Visitbilleder 1/2 Dusin Kr. 2,50
— 1 — — 4,00

Fotograf Alfred Kjølner.

By- og Herredsfuldmægtig Johannes Kofod, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Form. og i Klemensker Kro hver Fredag fra 2-5 Efterm.

Nøddekul

er paa Lager. — Ordre modtages gerne.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Allinge-Sandvig Sygekasse,

som er statsanerkendt, oplager Medlemmer indtil 40-aars Alderen. Foruden en daglig Pengehjælp yder Sygekassen fri Læge og Medicin for Medlemmerne samt fri Læge for deres hjemmeværende Børn under 15 Aar, desuden frit Sygehus- og Sanatorieophold.

Indmeldelser kan ske hos Kassereren, Hr. Bager P. Holm, Allinge.

Dame- & Herre-Linned

i stort og righoldigt Udvalg saavel Fabriks- som hjemmesyet fra

Chr. Olsen,

MESSENS ENE-UDSALG.

Monumenter.

Alle Slags Monumenter udføres efter Bestilling i smuk rød Sten. Forhør om Prisen hos mig inden De bestemmer Dem at købe.

V. Sørensen

Bor i pr. Allinge.

Prima amerikanske

Havregryn

24 Øre pr. 1/2 kg.

I. B. Larsen.

Køb Konfirmationsgaverne

Allinge Ur- og Guldsmedeforretning

Alt i stort Udvalg til billige Priser.

NB. Navn isættes gratis i Løbet af 1/2 Time.

A. M. Lindberg. Telefon 93.

Vor bekendte fine Kaffe

samt The, Chokolade og Cacao

anbefales det ærede Publikum.

NB. Chokolade og Cacao til gamle Priser.

Kaffe, altid friskbrændt og nymalet.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Konfirmand-Klædninger

af gode Stoffer og bedste Forarbejdning haves paa Lager i alle Størrelser.

Kraver, Flipper og Manchetter.

Slips, Strømper og Lommetørklæder.

Konfirmationshuer fra 85 Øre.

Altid de billigste Priser i

Nordlandets Handelshus.

De vil altid finde noget, der passer Dem

Spise-, Vand-

og Kaffestel

Stort Udvalg i Kopper til billige Priser.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Fineste amerik. Kage-Flormel „Pittsbury Best“

i 10 Pd.s Poser sælges, saa længe Lageret rækker a 220 Øre pr. Pose Netto.

Ekstra Kvalitet BAGERI-FLORMEL sælges til 18-20 Øre pr. Pd. i

Nordlandets Handelshus.

Absolut bedste Kolonialvarer

til billigste Dagspriser anbefales.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Jeg

har overtaget Eneforhandlingen for Allinge-Sandvig af Sundheds Næringsmidler og diætiske Præparater

fra den sanitære Fødevarerfabrik, Baldersgade, København, og fører altid Lager af Fabrikens vegetariske Fødemidler, Sundhedskaffe diverse Sorter Kiks og Maltekstrakt til Fabrikens originale Priser. Anbefales alle Mennesker med svagelige Maver at prøve. Små Bøger med Beskrivelse af de diverse Fabrikata uddeles.

J. B. Larsen, Allinge.

Alle Sorter Remsammlere

samt

Smørekander,

Pudselwist og Remmefedt

samt bedste Sorter

Motor-, Maskin- og Cylinderolie

anbefales til billigste Priser fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Ønsker De

smukke og moderne Fotografier, da henvend Dem i Adeleret ved Havnen. Endnu ingen Prisforandr.

Billeder indrammes.

Telefon 4.

Andr. Ipsen.

Ale heret ved Havnen.

Ny norsk Sild

Ø paa Kvalitet Ø

anbefales i hele Tdr., Fjerding og Ottinger til billigste Pris.

J. B. Larsen.

To 2-Vær. Lejligh.

— centralt beliggende i Allinge — den ene med Køkken, er til Leje, den anden delvis møbleret. Bogtrykkeriet anviser.

En Pige

søges til 1. November paa Risegaard i Rutsker.

Til Leje.

Den af Hr. Toldassistent Nielsen tidligere beboede Ejendom er tilløje ved Henvendelse til

Chr. Olsen, „Messen“.

Hus til Leje.

3 Lejligheder, en større og to mindre med indlagt Vand og Gas i den forhen Snedker Munch tilhørende Ejendom i Allinge, kan faas til Leje ved Henvendelse til Sparekassen i Allinge.

Avertér i

Nordbornholms Ugeblad.

Extra god norsk Sild

er hjemkommen, og Prisen et meget billig i hele Tdr. og Fjerdingen.

Allinge Kolonial og Produktforretning

Allinge
Møbelsnedkeri
= J. Mortensen =

Rullegardiner haves paa Lager i forskel Mønstre.

Majsskraa og Bygskraa

af sunde gode Sædvarer, friskmalet, sælges til laveste Pris pr. Kontant.

Dansk Hvedestrømel

Dansk Hvedekliid

har vi herefter altid paa Lager

Nordlandets Handelshus.

Anker Hegaards Gryder

faas hos

Allinge

Kolonial- & Produktforretning.

Margarine- og Melpriserne

ere nedsatte hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Tænker De
paa at gifte Dem?
køb da

GULV- & BORSTÆPPER

Gardiner, Senge, Servanter,
Dyner, Puder, Lagener, Haandklæder, Duge og Servietter
hos

Chr. Olsen, Messens Udsalg.

Ekstragodt Krydderifedt

160 Øre pr. kg, ved 2 kg 150 Øre pr. kg, anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning

En Ladning friskbrændt

Aalborg Portland Cement

ventes i Løbet af ca. 10 Dage. — Extra billig Pris saalænge Skibet losser. Bestillinger modtages.

Nordlandets Handelshus.

Kakkelovne og Komfurer

fra

Bornholms Maskinfabrik, Rønne,

anbefales til Fabrikens Priser. Rabat for Kontant.

Endvidere anbefales **Kakkelovnsrør, Riste og Komfurringe**
samt **Ildfast Ler og Sten.**

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

En Ladt. Nørresundby Gødningsskalk

er forventende i Løbet af 8 Dage. — Vi sælger denne til 6 Kr. pr. 1000 Pd, naar den afhentes fra lossende Skib. Der er et lille Parti til Rest, som udbydes til Salg.

Nordlandets Handelshus.

Et Parti californiske Blommer

udsælges meget billigt.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Billigt Fodtøj!

50 Par Damestøvler,
30 Par Damesko,
15 Par Hørrestøvler,

lidt ældre Faconer sælges til langt under almindelig Pris i

C. Larsens Skotøjsforretning, Allinge.

Eng. Damp- & Kakkelovnskul

samt Koks anbefales.

Bestillinger modtages gerne.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Markfrø til Foraaret 1916.

Ægte ungarsk **Lucerne** og ægte russisk **Rodklover** med store Analysetal har vi sikret os og staa paa vort Lager. — Vi tilraader alle Forbrugere at bestille heraf til Foraarslevering, thi sandsynligvis bliver det uhyre svært at skaffe disse Sorter længere hen mod Sæsonen.

Bestillinger noteres i

Nordlandets Handelshus.

Saltglasserede

Grise- og Svinetrug, Krybber og Rør

er altid paa Lager og anbefales til billigste Priser.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Toget afgaar

Søgnedage:

Sandvig—Rønne.

Fra Sandvig	7 ⁰⁰	10 ¹⁵	3 ³⁰	7 ⁵⁵
Allinge	7 ⁰⁸	10 ²³	3 ⁴⁰	8 ⁰⁵
Tein	7 ¹⁹	10 ³⁷	3 ⁵²	8 ¹⁵
Rø	7 ²⁶	10 ⁴⁴	3 ⁵⁹	8 ²³
Klemensker	7 ³³	11 ¹⁷	4 ¹²	8 ⁵³
Nyker	8 ¹⁰	11 ³¹	4 ³⁶	9 ⁰⁸
Til Rønne	8 ³⁰	11 ⁵²	4 ⁴⁷	9 ⁵⁰

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	7 ¹⁸	10 ³⁰	3 ³⁰	8 ¹⁵
Nyker	7 ²⁸	10 ⁴¹	3 ⁴¹	8 ²⁵
Klemensker	7 ⁵⁵	11 ¹⁶	4 ¹¹	8 ⁵²
Rø	8 ¹⁴	11 ³⁷	4 ²²	9 ¹¹
Tein	8 ³⁰	11 ⁵³	4 ⁴⁸	9 ²⁷
Allinge	8 ⁴³	12 ⁰⁶	5 ⁰¹	9 ³⁰
Til Sandvig	8 ⁴⁵	12 ¹²	5 ⁰⁷	9 ⁴⁵

Søn- og Helligdage.

Sandvig—Rønne.

Fra Sandvig	7 ⁰⁰	10 ²⁰	1 ¹⁵	6 ⁰⁰	7 ⁵⁵
Allinge	7 ⁰⁸	10 ²⁸	1 ¹⁸	6 ⁰⁸	8 ⁰⁵
Tein	7 ¹⁸	10 ³⁹	1 ²⁹	6 ¹⁹	8 ¹⁵
Rø	7 ²⁴	10 ⁴⁶	1 ³⁶	6 ²⁶	8 ²³
Klemensker	7 ⁵⁴	11 ¹⁶	2 ⁰⁶	6 ⁵⁰	8 ⁵³
Nyker	8 ⁰⁶	11 ³⁰	2 ²⁰	7 ⁰⁸	9 ⁰⁸
Til Rønne	8 ²⁵	11 ⁵⁰	2 ⁴⁰	7 ²⁰	9 ³⁰

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	7 ¹⁸	10 ⁴⁰	1 ³⁰	4 ⁰⁰	8 ¹⁵
Nyker	7 ²⁸	11 ⁰⁰	1 ⁴⁰	4 ¹⁰	8 ²⁵
Klemensker	7 ⁵⁵	11 ¹⁷	2 ⁰⁷	4 ³⁷	8 ⁵³
Rø	8 ¹⁴	11 ³⁸	2 ²⁸	4 ⁵⁸	9 ¹¹
Tein	8 ³⁰	11 ⁵³	2 ⁴³	5 ¹²	9 ²⁷
Allinge	8 ⁴³	12 ⁰⁴	2 ⁵⁴	5 ²⁴	9 ³²
Sandvig	8 ⁴⁵	12 ¹⁰	3 ⁰⁰	5 ³⁰	9 ⁴⁵

Gamle Aviser som Brændsel.

Hvorledes man kan spare paa Kullene.

En Husmoder skriver i det norske Blad „Aftenposten“:

Nu i denne Tid, da Brændsel er saa dyrt, kan det maaske være af Interesse at høre, hvorledes man eftertænksomt kan økonomisere. Af gamle Aviser, ikke brugeligt Indpakkingspapir og lignende Papiraffald kan man skaffe sig et fortrinligt Brændselmateriale.

Man dypper Papiret i Vand, saa det bliver gennemblødt, vrider det op, som en almindelig Karklud, og lader det tørre ude paa Loftet eller hvor man har Plads.

Til Stovvask benytter jeg en Del opsamlet Papir, behandlet paa omtalte Maade, og med nogle faa Træpinde til Optænding kogte jeg tre store Vaskekædler med Tøj, saa det spilkogte. For at Varmen skulde holde længere, stænkede jeg Papiret, efter at Ilden havde fængt godt i det.

Mine Medlejere i Gaarden maatte ned i Vaskerummet for at se og beundre Virkningen af mit nye Brændsel. Jeg sparede herved en halv Tønde Kul.

Hvad Storkens Mave gemte.

En Lærer fra Horsens-Egnen fortæller „Horsens Folkeblad“ følgende selvoplevede Begivenhed:

Forleden Dag blev den elles saa rolige By Hobro Genstand for en Begivenhed, der vakte baade Forundring og Latter. En Stork lagde paa sin Flugt mod Syd ogsaa Vejen over Hobro. Pludselig begyndte den at række Hals, og en stor Frø kom dernæst dumpende ned paa Galige foran Apoteket. Frøen savnede dog ikke Selskab, men efterfulgtes af nitten andre større og mindre Frøer samt en Mus og tre Skarnbasser. Hele dette Indhold, som Storkens Mave gemte, blev kastet i en lang Række til stor Bestyrtelse for de forbigaaende. Storken fløj videre, ganske sikkert betydelig lettet.

Hallelyst, Allinge.

Ægte nyhjemkomne

hollandske Blomsterløg

anbefales til Stuekultur og Friland.

M Kr. Kofod.

Største Udvalg.

Billigste Priser.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Vi sælger renharpede fra Lager
prima engelske Dampkul pr. hl 3,60
store Derbyshire Ovnkul - 3,50
prima tyske Ovn-Cinders - 2,25

og bedes om Bestillinger.

Nordlandets Handelshus.

Brødrene Anker
Jernstøberi & Maskinfabrik
Telefon 2. Hasle Telefon 2.
Selvvandingsindlæg, Vand- & Aljepumper

Til Stegning

anbefales vort ekstra.

NB. Husk vor
ekstragode **Margarine**

Aldeles fortrinlig til Bordsbrug.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Køb Uldvarene nu!

Vi anbefaler vore Kunder at forsyne sig med Uldvarer. Lageret er stort og Priserne endnu meget lave.

Nordlandets Handelshus.

Leverandør til Vare- og Landbrugslosteriet.

Uld og Klude tages i Bytte til højeste Priser

Cement, Tagpap,

Tag- og Staldvinduer, Murgryder, Fyrdøre.

Riste og Renseluger anbefales til billigste Priser.

Allinge Kolonial- Produktforretning.

Clwëtta's
„ALBA“

Crémant Chocolade
FINESTE DANSK FABRIKAT

7 Kager og Ruller fra 10 - 100 Øre

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Husk vort velassorterede

Trælast-Lager!

Forlang Tilbud, og vi er til Tjeneste.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.